

Oogbol

Vertaling van het hoofdstuk Ganzei uit Dogen's Shobogenzo

(Tanahashi, K.: Treasury of the true Dharma eye;

Zen master Dogen's Shobo Genzo. Boston 2010, p. 615-620)

Vertaling: Ad van Dun, 13-04-11.

Gedurende ontelbare tijden het onderzoek gaande houden en er een bal van maken is achtenveertigduizend oogbollen.

Rujing, mijn meester zaliger, Oude Boeddha Tiantong, beklom als abt van het Ruiyan klooster het spreekgestoelte en zei:

De herfstwind is zuiver, de herfstmaan is helder.

De aarde, gebergten en rivieren openbaren een oogbol.

Ik, Ruiyan, knipper met dit ene oog en ontmoet jullie.

Stok en kreet wisselend, toets ik de voddenpijmonniken.

De voddenpijmonniken toetsen betekent onderzoeken of zij authentieke boeddha's zijn of niet. De grondigste methode is *stok en kreet wisselen*. Dit is *knippen met dit ene oog*. Het belichamen van deze activiteit is een oogbol.

Gebergten, rivieren en aarde zijn de oogbol zoals deze zich vertoont nog vóór het verschijnen van het Lege Tijdperk [vóór elk tijdsidee]. Het is *De herfstwind is zuiver*, en wordt oud. Het is *De herfstmaan is helder*, en wordt niet oud.

Zelfs de vier grote oceanen zijn niet te vergelijken met zuivere herfstwind. Helderder dan duizend zonnen en manen is helder maanlicht. Zuiver en helder zijn gebergten, rivieren en aarde - een oogbol.

Voddenpijmonniken zijn boeddha-stamhouders. Ongeacht grote verlichting, ongeacht het overschrijden van verlichting, ongeacht voor of na het eerste teken van het Lege Tijdperk: wie een oogbol is, is een boeddha-stamhouder. Toetsen is het zich vertonen van een oogbol, is de belichaming van het knippen, tot leven brengen van de oogbol.

Ontmoeten is samenkomen.

Ontmoeten, samenkomen: het is het oogvlies. De oogbol is rollende donder.

Meen niet dat het volledige lichaam groot is en het volledige oog klein.

In het verleden hebben zelfs degenen die men als oud en eerbiedwaardig beschouwde vaak aangenomen dat het lichaam groot is en het oog klein. Dit komt omdat zij niet waren voorzien van een oogbol.

*Dongshan, de latere grote meester Wuben, verbleef in het klooster van Yunyan.
Daar zag hij hoe Yunyan sandalen aan het maken was.
Dongshan vroeg hem: "Mag ik alsjeblieft een oogbol hebben?"
Yunyan zei: "Aan wie heb je de jouwe gegeven?"
Dongshan zei: "Ik had er geen."
Yunyan zei: "Jawel, je had er wel een. Waar heb je die gelaten?"
Dongshan zweeg.
Yunyan zei: "Je vraagt om een oogbol. Is dit vragen van jou niet een oogbol?"
Dongshan zei: "Het is geen oogbol."
Yunyan klikte met zijn tong.*

Zo begrepen is alles-verhelderend onderzoek het vragen om een oogbol.
Het toegewijd bewandelen van de Weg in de wolkenzaal, naar de dharmahal gaan, de slaapzaal betreden: het is allemaal vragen om een oogbol.
De bijeenkomst bezoeken als zij zich verzamelt en de bijeenkomst bezoeken als zij eindigt is niets anders dan vragen om een oogbol. Het is duidelijk dat vragen om een oogbol niet zelf is en niet ander.

Daarom zei Dongshan: *Mag ik alsjeblieft een oogbol?*

Zo weten we dat we niet aan een ander moeten vragen om iets dat zelf of ander is.

Yunyan onderrichtte: *Aan wie heb je de jouwe gegeven?*

Dit is het ogenblik van *jij*. Dit is het punt van *aan wie*.

Dongshan zei: *Ik had er geen*. Dit is een oogbol die zichzelf uitdrukt.

Onderzoek rustig en diepgaand de betekenis van zo'n belichaamde uitdrukking.

Yunyan zei: *Waar heb je die gelaten?*

De oogbol van deze uiting is dat de *geen* van *Ik had er geen* niets anders is dan *Waar heb je die gelaten?* En *Waar heb je die gelaten?* betekent *Jawel, je had er wel een*.

Zie hoe dit het uitdrukken van zodanigheid is.

Dongshan zweeg.

Dat wil niet zeggen dat zijn geest bewolkt was. Hij zegt hiermee dat hij zich had teruggetrokken naar het meest verfijnd bewustzijn.

Yunyan zei *Je vraagt om een oogbol. Is dit vragen van jou niet een oogbol?*

Dit zijn de onmiskenbare tekens van het knippen met een oogbol. Het is een organisch vermorzelen van een oogbol. Wat Yunyan liet zien is hoe een oogbol vraagt om een oogbol, hoe water water aanboort en bergen naar bergen stromen.

Zijn getuigenis is een uitdrukking [van mededogen] die ons helpt om te wandelen temidden van andere levensvormen en geboren te worden tussen gelijksoortige wezens.

Dongshan zei: *Het is geen oogbol.*

Dit is een oogbol die zichzelf toelicht. Zie hoe een levende oogbol zich uitdrukt overal waar

lichaam, geest en denken groter zijn dan een oogbol en waar woorden groter zijn dan een oogbol.

Boeddha's in verleden, heden en toekomst staan te luisteren hoe de oogbol zich wentelt en het grote dharmawiel verkondigt. In de kamer van hartsonderzoek bevinden zich boeddha's die in de oogbol springen en beweging wekken, tot oefenen komen en grote verlichting verwerkelijken.

Deze oogbol is noch zelf, noch ander. Hij kent geen hindernis en daarom verlopen deze handelingen ook zonder hindernis.

In dit verband zei een vroegere leraar: "Wat zijn de boeddha's in de tien richtingen toch prachtig! Van begin af aan zijn het bloesems in een oog."

Boeddha's in de tien richtingen zoals die hier genoemd worden zijn een oogbol.

Bloesems in een oog zijn boeddha's in de tien richtingen. Het is dus een oogbol die het totale wezen van een oogbol erft, vooruit en achteruit bewegend, zittend en slapend. Hier vindt nemen en loslaten plaats binnen een oogbol.

Rujing, mijn meester zaliger, Oude Boeddha, zei: "Ruk Bodhidharma's oogbol uit, kneed hem tot een modderbal en mep iemand."

Daarna verhief hij zijn stem en zei: "Kijk. Onder de bodem is de oceaan droog. De hoge golven beuken tegen de hemel."

Deze instructie werd gegeven aan de oceaan van monniken in het abtskwartier van het Qingliang klooster. *Kneed hem tot een modderbal en mep iemand* betekent maak iemand tot mens. Dankzij het kneden openbaart elk mens zijn oorspronkelijk gelaat.

Met Bodhidharma's oogbol ontstaan ware mensen; wij maken er ware mensen mee.

Dit is wat hij bedoelde met *Kneed hem tot een modderbal en mep iemand*.

Ware mensen worden gemaakt door de oogbol: de vuist die iemand raakt in de wolkenzaal, de stok die iemand tot mens maakt in de dharmahal, de bamboelat en de kwast waarmee iemand een mep krijgt in het abtskwartier zijn daarom allemaal Bodhidharma's oogbol.

Ruk Bodhidharma's oogbol uit, kneed hem tot een modderbal en mep iemand verwijst naar wat men tegenwoordig een persoonlijk overleg met de meester noemt, het stellen van vragen, het je wijden aan oefening in de vroege ochtend, of het zitten met volle inzet. Welk soort mens wordt er gemept? Dit is: *Onder de bodem is de oceaan droog. De hoge golven beuken tegen de hemel.*

Rujing besteeg het spreekgestoelte en uit bewondering voor het verwerkelijken van verlichting door de Tathagata zei hij:

*Een wilde vossengeest houdt zich zes jaar lang schuil in het gras;
dan springt hij - zijn hele lijf bestaat uit verstrengelde ranken.
De oogbol wordt verpulverd, er valt niets te zoeken.
In hun blindheid noemen mensen dit verlichting bij de ochtendster.*

Dat de Tathagata verlichting vond bij het zien van de ochtendster is hoe buitenstaanders spreken over het ogenblik waarop de oogbol hier en nu vermorzeld wordt. Maar het is *zijn hele lijf bestaat uit verstrengelde ranken*. Daarom springt het moeiteloos.

Er valt niets te zoeken betekent dat er niets te zoeken valt in het belichamen en het nog niet belichamen.

Rujing besteeg het spreekgestoelte en sprak:

*Het vermorzelen van Gautama's oogbol
maakt de besneeuwde pruimebloesems, één enkele tak,
tot doornige takken, hier, op ditzelfde moment.
Een lach weerklinkt, de lentewind waait onstuimig.*

Laat ik dit zeggen: Gautama's oogbol is niet gewoon een, twee of drie. Welke oogbol wordt er op dit moment vermorzeld? Bestaat er een oogbol die *vermorzeld* heet? Precies in dit zodanig-zijn bestaat er een oogbol die *besneeuwde pruimebloesems, één enkele tak* is. Deze oogbol komt vóór de lente en laat het lentehart overvloeien.

Rujing besteeg het spreekgestoelte en sprak:

*Grote regen valt onophoudelijk.
De grote, heldere hemel is wijd open.
Er zingt een pad, er prevelt een worm.
Een oude boeddha is niet vertrokken,
hij toont een diamanten oogbol.
Verdomme! Verstrengelde ranken, verstrengelde ranken.*

Een diamanten oogbol is Grote regen valt onophoudelijk. De grote, heldere hemel is wijd open. Het is *Er zingt een pad, er prevelt een worm*. Omdat hij niet is vertrokken, is het *een oude boeddha*. Zelfs als *een oude boeddha* is vertrokken, is dat niet hetzelfde als het vertrokken zijn van iemand die geen oude boeddha is.

Rujing besteed het spreekgestoelte en sprak:

De zon staat in het zuiden, de dag is op zijn langst.

Binnen de oogbol is er verlichting.

Binnen de neusgaten is er uitademing.

De tijdsduur van een dag, onafgebroken hier en nu, van de winterwende tot aan het nieuwe jaar, wordt steeds langer, maar de duur valt weg. Dit is *Binnen de oogbol is er verlichting*. Het is als het zien van een berg in de zon. Zo werkt de ontzagwekkende activiteit van oefening.

Rujing besteed het spreekgestoelte van het Jingci klooster in de prefectuur Linan, en zei:

Vanochtend is het de eerste dag van de tweede maand.

De abtskwast rukt de oogbol uit.

Dit is helder als een spiegel,

zwart als een laklaag.

Het snelt toe, springt,

en verslindt het universum - één tint.

Maar mijn leerlingen botsen tegen hekken en muren.

Waarom toch?

Maak een eind aan je denken en barst uit in lachen.

Ha ha! Laat alles over aan de lentewind tot niets meer over is.

Botsen tegen hekken en muren is botsen tegen het hele hek en botsen tegen de hele muur. Er is een oogbol hier. Dat is een oogbol die deze ochtend is, de eerste dag, en de tweede maand. Het is een abtskwast die een oogbol is. Omdat het snelt om te springen, is het deze ochtend. Omdat het dit universum verslindt, duizend of tienduizend maal, is het de tweede maand. Het ogenblik dat jouw denken ten einde komt, is de eerste dag.

De levende activiteit van een oogbol wordt precies op deze manier belichaamd.

